

Geografie Slovenska

Vladimír Herber

Geografický ústav Přf MU Brno

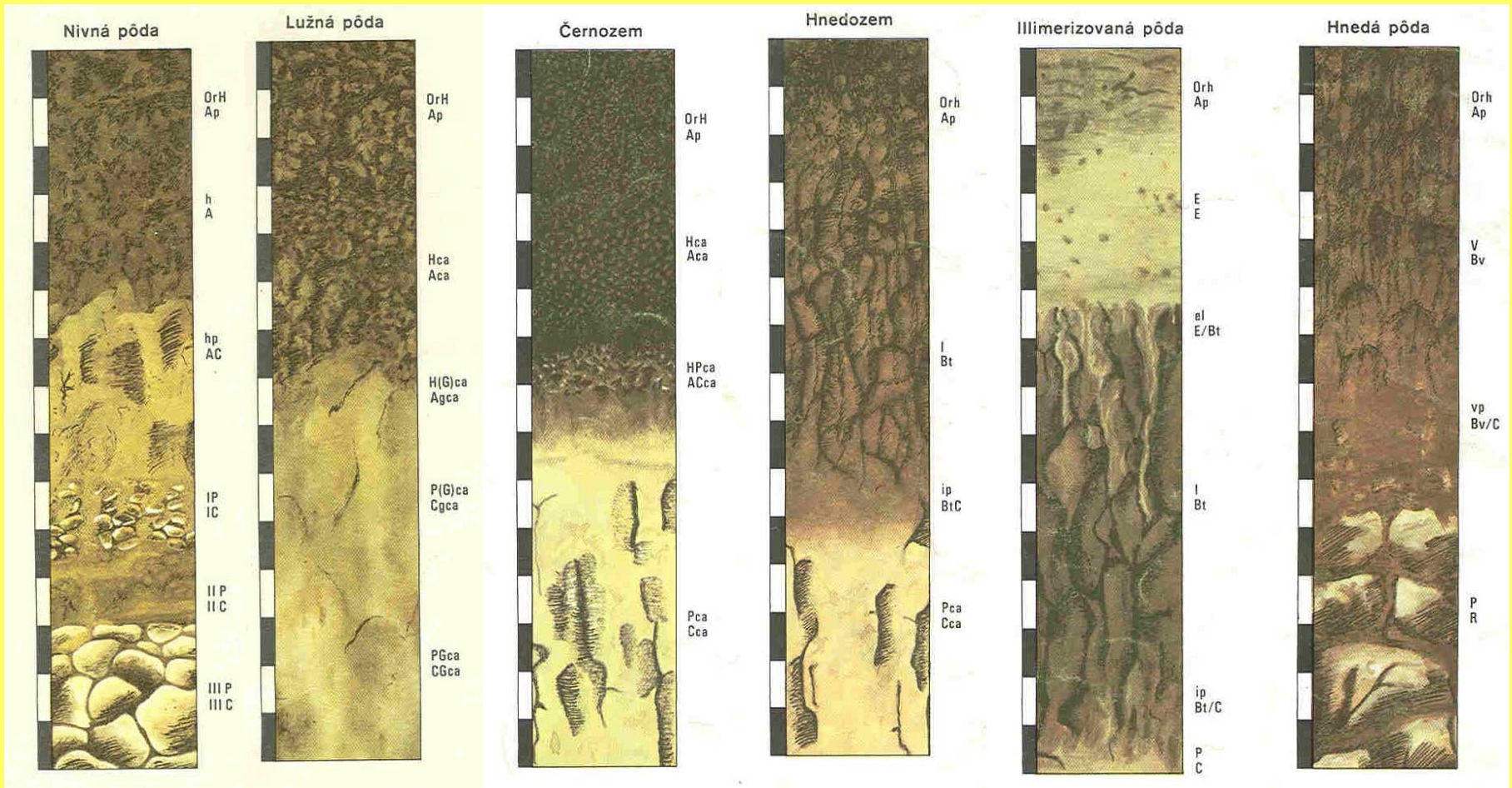
podzim 2011

Půdní pokryv Slovenska

- půdotvorní činitelé
- půda jako „zrcadlo krajiny“
- úrodnost půd – půda je výrobní prostředek

Půdy nížin a kotlin

- vznik půd ovlivněných povodňovou nebo podzemní vodou na říčních nivách a rovinách
 - nivní půdy PDN, VSN, ZN, KK, PovP
 - lužní půdy (černice) PDR, ZN, TurčK

- půdní typy na vyvýšených územích – vliv klimatu, substrátu a vegetace
 - černozemě PDN, ZN, VSN, KK
 - hnědozemě PDN, ZN, VSN, JSK, KK, TrK
 - luvizemě PDP, VSP, JSK
 - pseudogleje
 - hnědé půdy Borská n., PopradK, HornadK
 - slané půdy PDN, VSN

Půdy pohoří

- na horských svazích
- různě skeletnaté svahové uloženiny
- vliv
 - mateřské horniny
 - klimatických podmínek (nadm. výška)
 - vegetačního krytu

silikátové horniny

- lesní stupeň
- kosodřeviny
- strmé svahy
- alpské louky
- nejvyšší polohy

karbonátové horniny

- lesní stupeň
- kosodřeviny

karbonáto-silikátové

hnědé půdy

podzoly

rankry

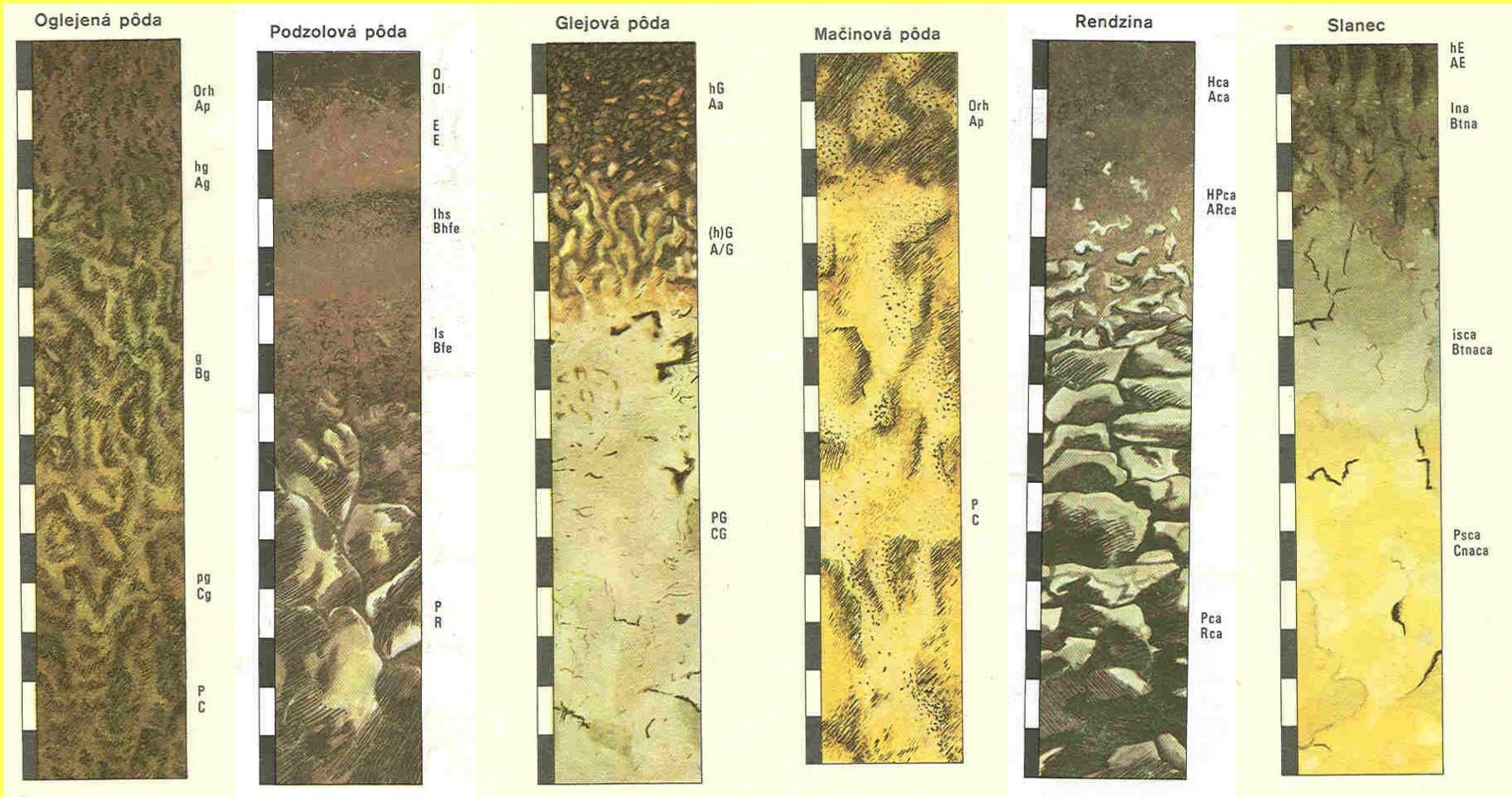
alp. rankry

surové půdy

rendziny

tanglové rendziny

pararendziny

nivy horských potoků (vliv PZV)

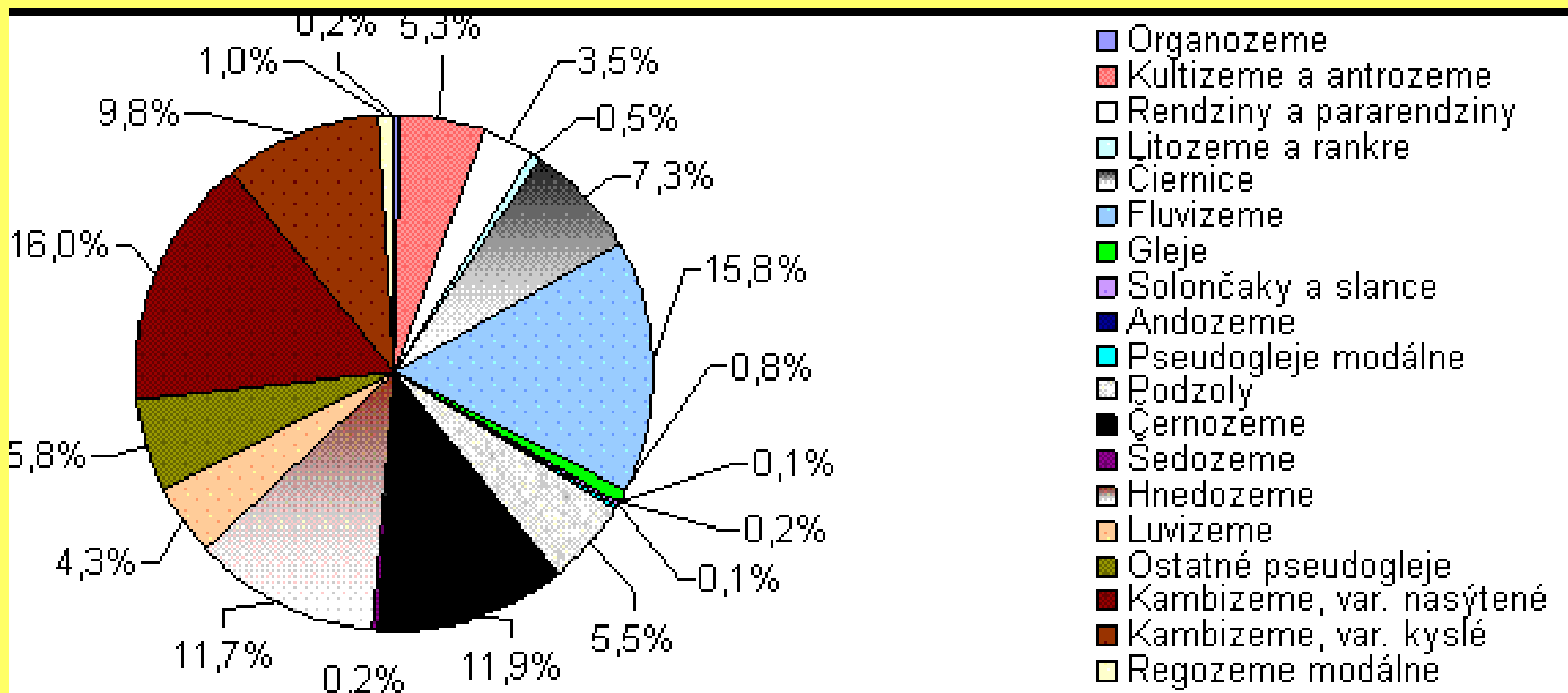
- glejové nivní půdy

hladiny PZV trvale blízko povrchu

- glejové půdy (gleje)

vrstvy rašeliny

- rašelinové půdy

Zastoupení půdních typů

podíl v % PF		% ZPF	% LPF
HP	43,0	30,7	61,0
HM	9,4	14,2	-
RA	9,1	-	14,5
IP	8,3	6,3	12,0
NP	7,4	13,1	-
ČM	7,6	12,6	-

Pedogeografické regiony

nížiny

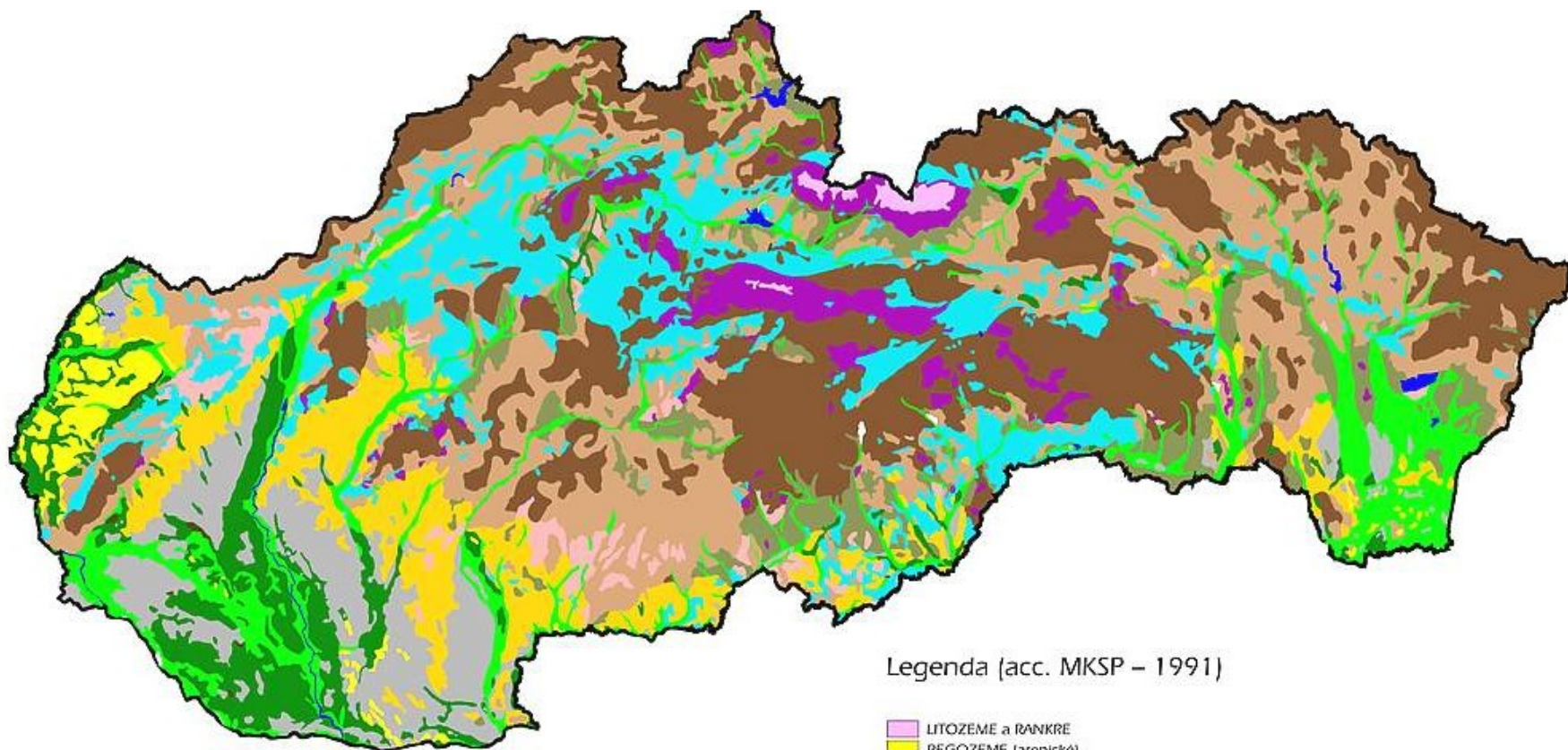
- JM pánev HPk (neváp. písky), NP
- PDN SP-ČM, ČM-HM, LP, NPogl
- VSN ČM – HM - IP, NP

kotliny

- teplejší ČM – HM - IP
- vlhčí HM - IP
- vlhké, chladné IP - HP

pohoří

- kryst. pohoří s kys. substrátem (do 2655 m)
IP – HPk – HPpodz – PZ – RM - LI
- flyšová pohoří s kryst. substr. (do 1725 m)
IP – HP – PZ – RM
- vulk. pohoří s min. boh. substr. (do 1458 m)
IP – HPn – HPk
- váp. a dolomit. poh. s min. boh. substr.
RA (neprojevuje se bioklimatická zonalita)

Pôdna mapa Slovenska

Legenda (acc. MKSP – 1991)

- LITIZEME a RANKRE
- REGOZEME (arenické)
- RENDZINY a PARARENDZINY
- CERNOZEME
- HNEDOZEME
- LUVIZEME
- KAMBIZEME prevažne nasýtené
- KAMBIZEME prevažne kyslé
- PODZOLY
- PSEUDOGLEJE
- FLUVIZEME
- ČIERNICE
- ORGANOZEME
- výrazne kontaminované pôdy
- vodné plochy

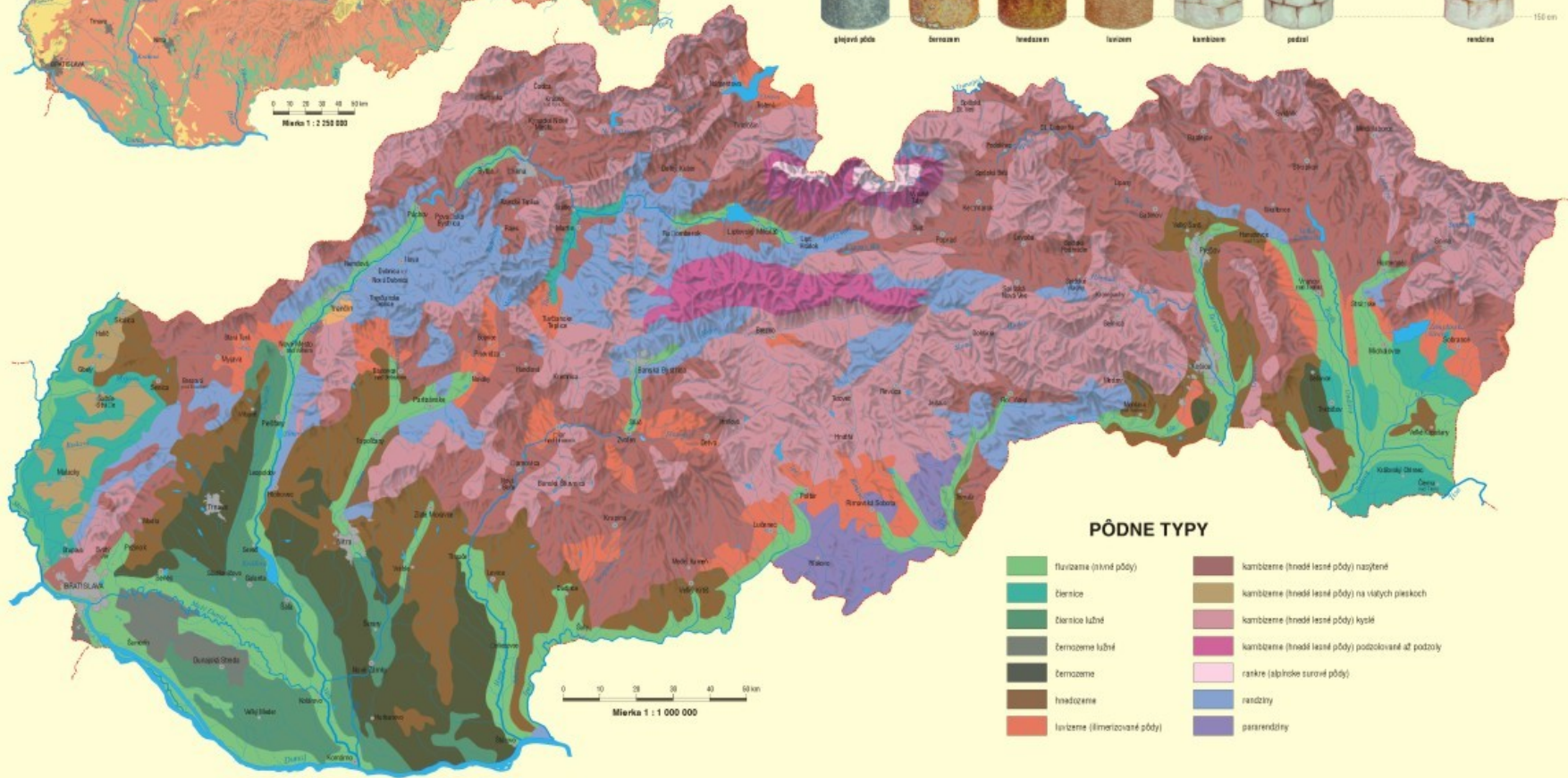
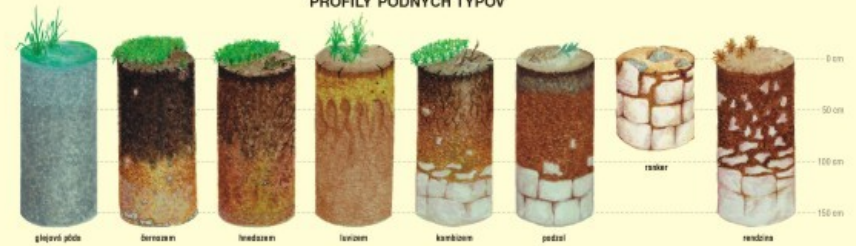
© Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

SLOVENSKO – pôdy

PŮDNE DRUHY

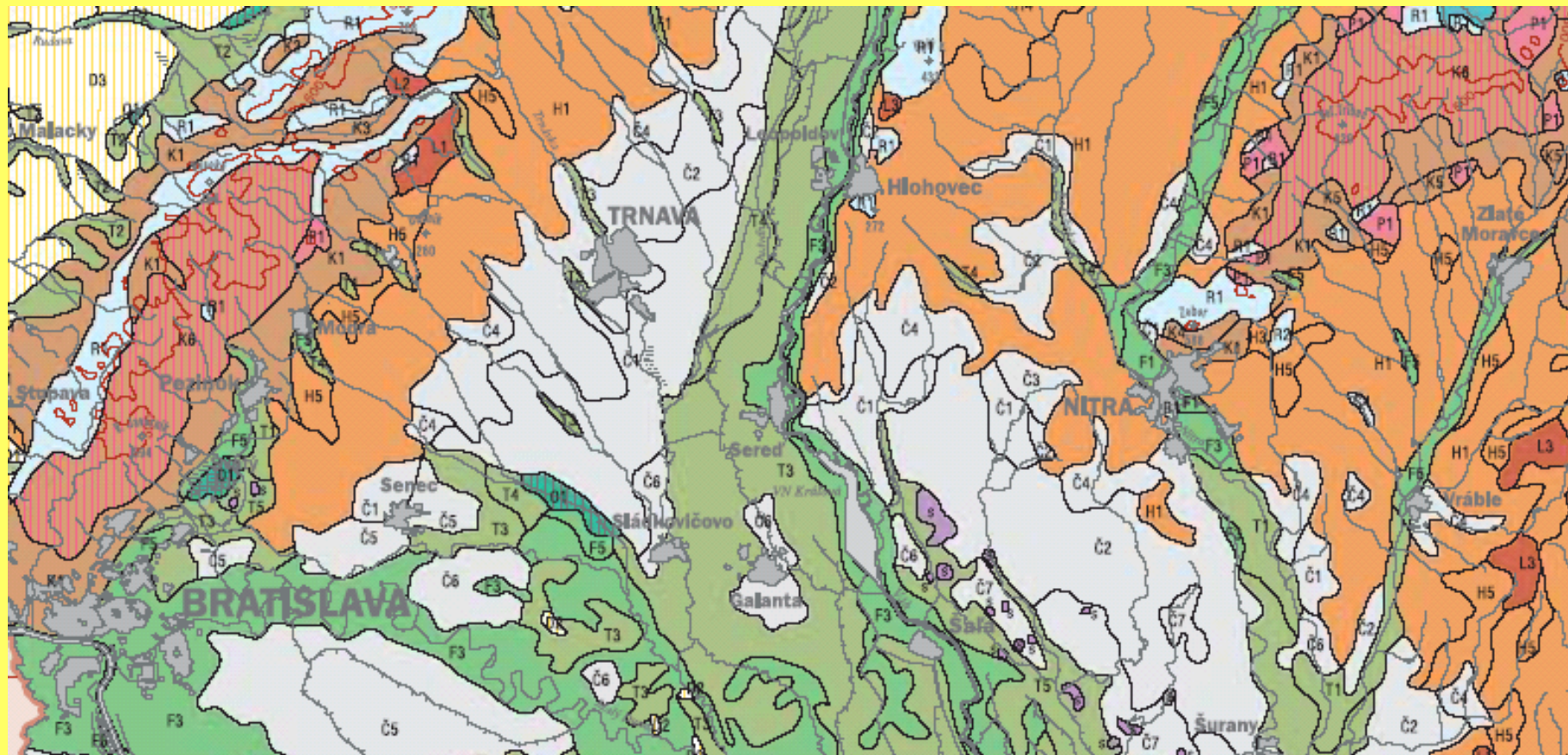

PROFILY PŮDNYCH TYPOV

PŮDNE TYPY

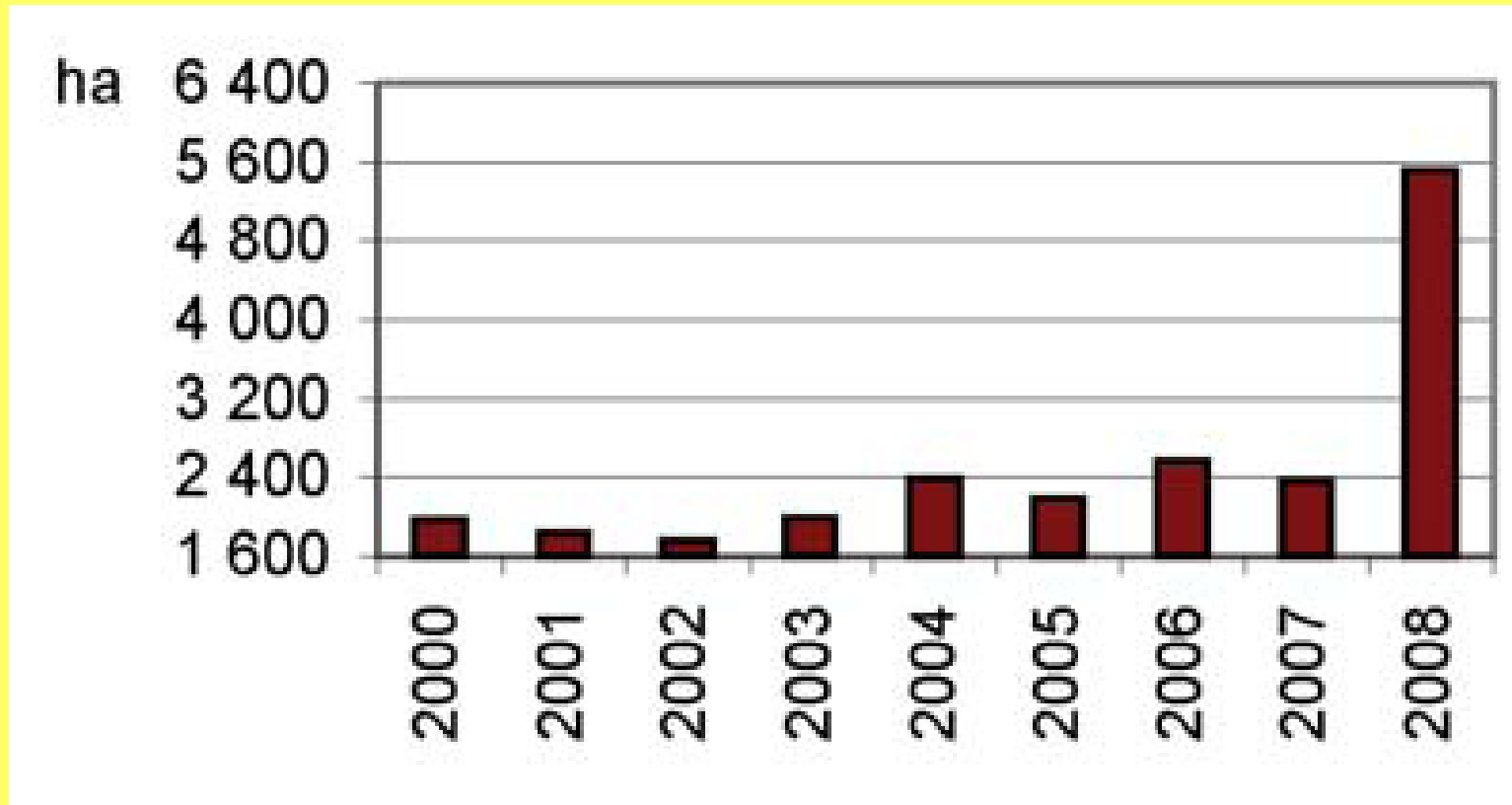
luvisol (hlinné pôdy)	kambizeme (hnedé lesné pôdy) nazývané
zierica	kambizeme (hnedé lesné pôdy) na vlnitých pieskoch
zierica lužná	kambizeme (hnedé lesné pôdy) kyslé
černozeme lužná	kambizeme (hnedé lesné pôdy) podzokované až podzoly
černozeme	ranker (alpakové surové pôdy)
hnedozeme	rendziny
luvisol (lístvičované pôdy)	pansenzidy

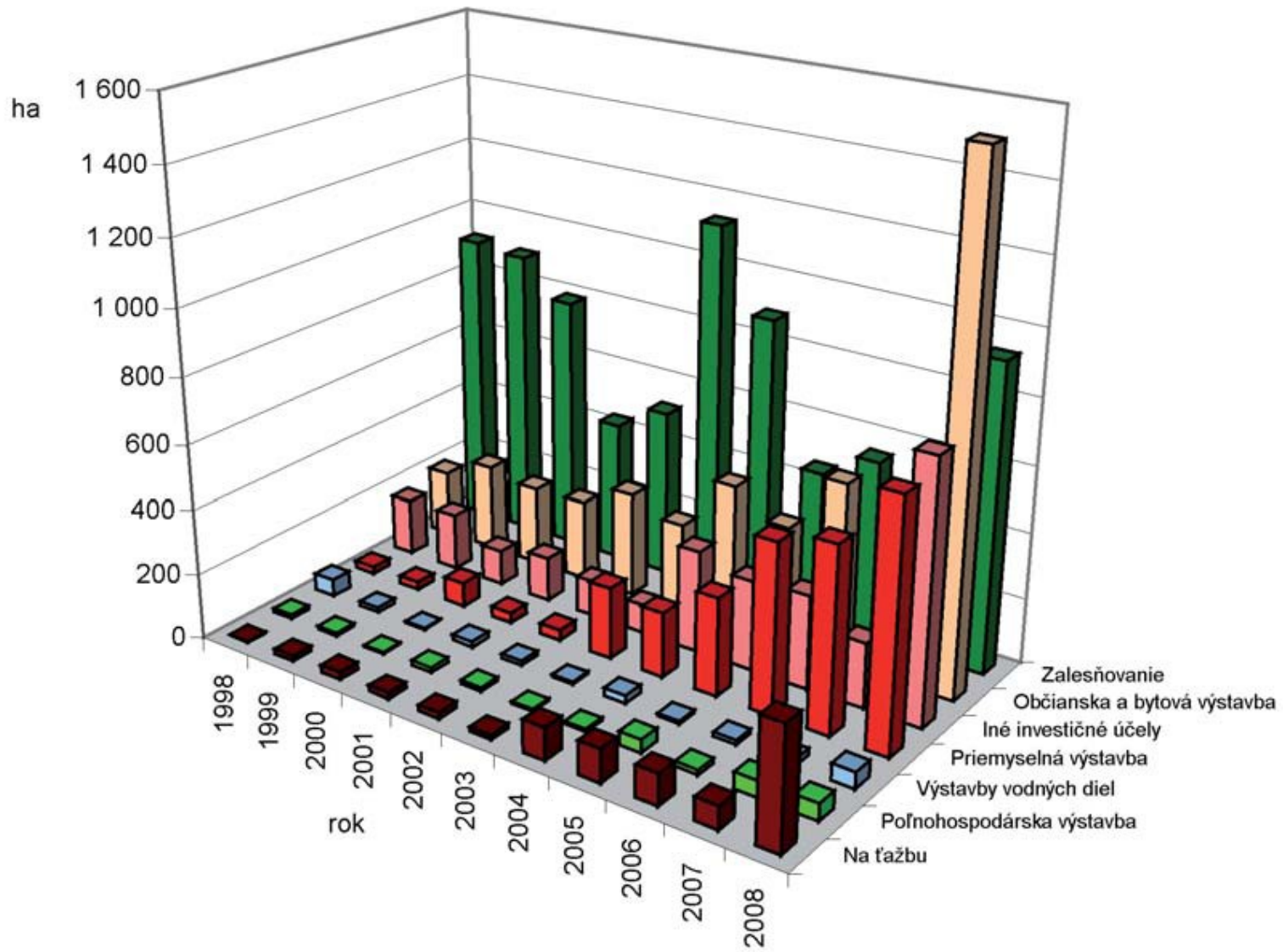

Bilance půdy (2008)

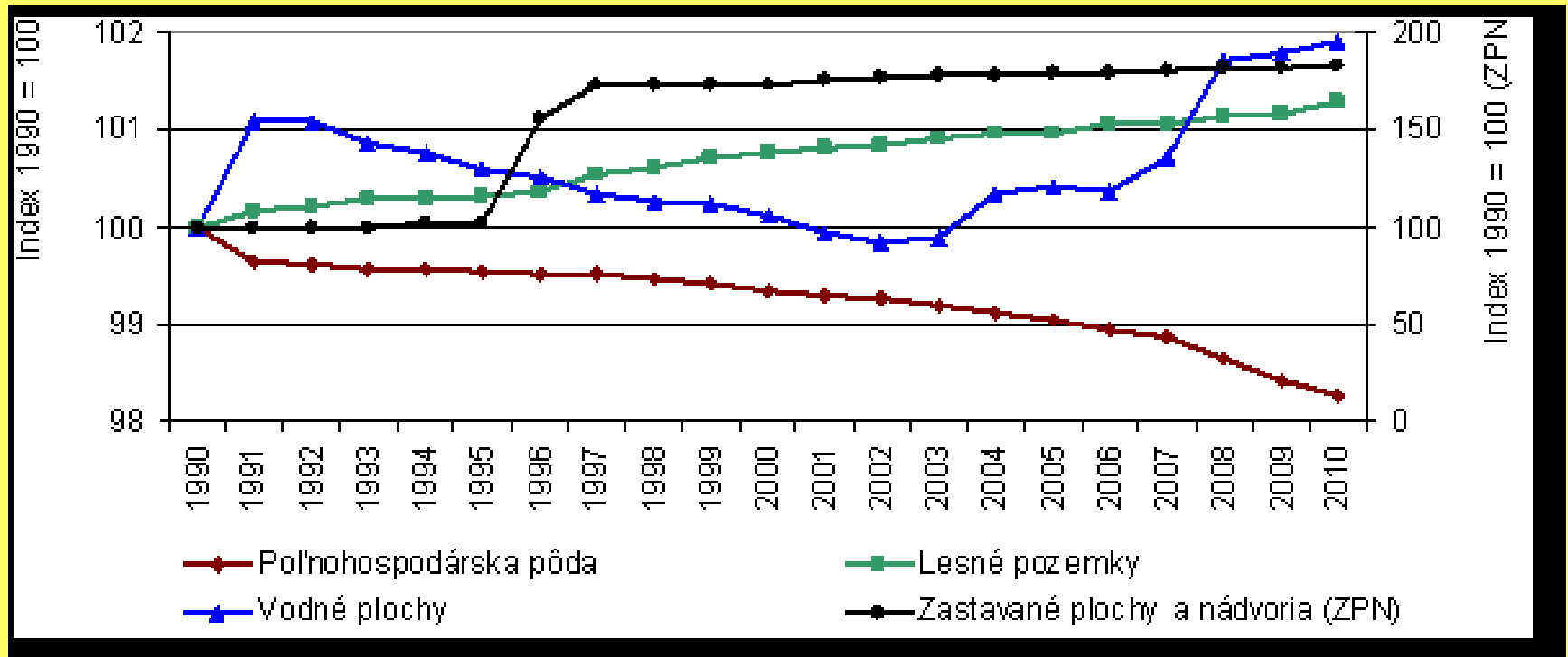
Druh pozemku	Rozloha (ha)	% výměry
ZP	2 423 478	49,4
LP	2 008 257	41,0
vodní plochy	94 575	1,9
zastavěná	148 335	4,7
ostatní	148 335	3,0
Celkem	4 903 704	100,0

Úbytek zemědělské půdy

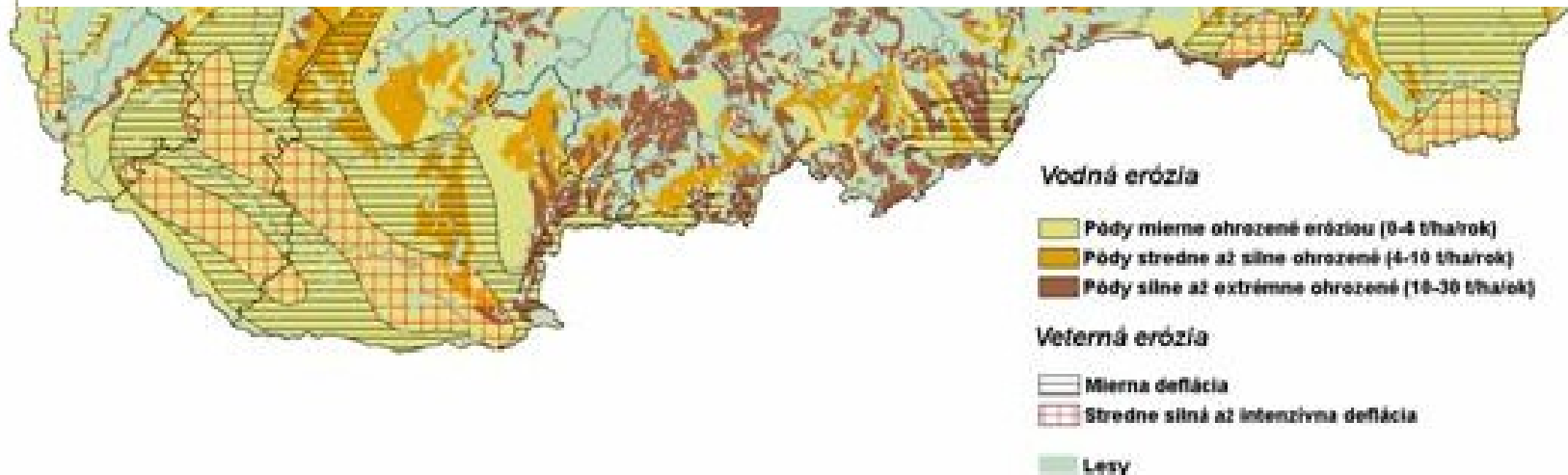
Změny ve využívání pozemků

Eroze půd

- dominují projevy vodní eroze - ohroženo 43,99% (1 066 088 ha) ZPF
- větrná eroze - ohroženo 5,46 % (132 321 ha) ZPF
- lesní porosty - velmi účinný protierozní faktor (strmé svahy)

Biota Slovenska - VEGETACE

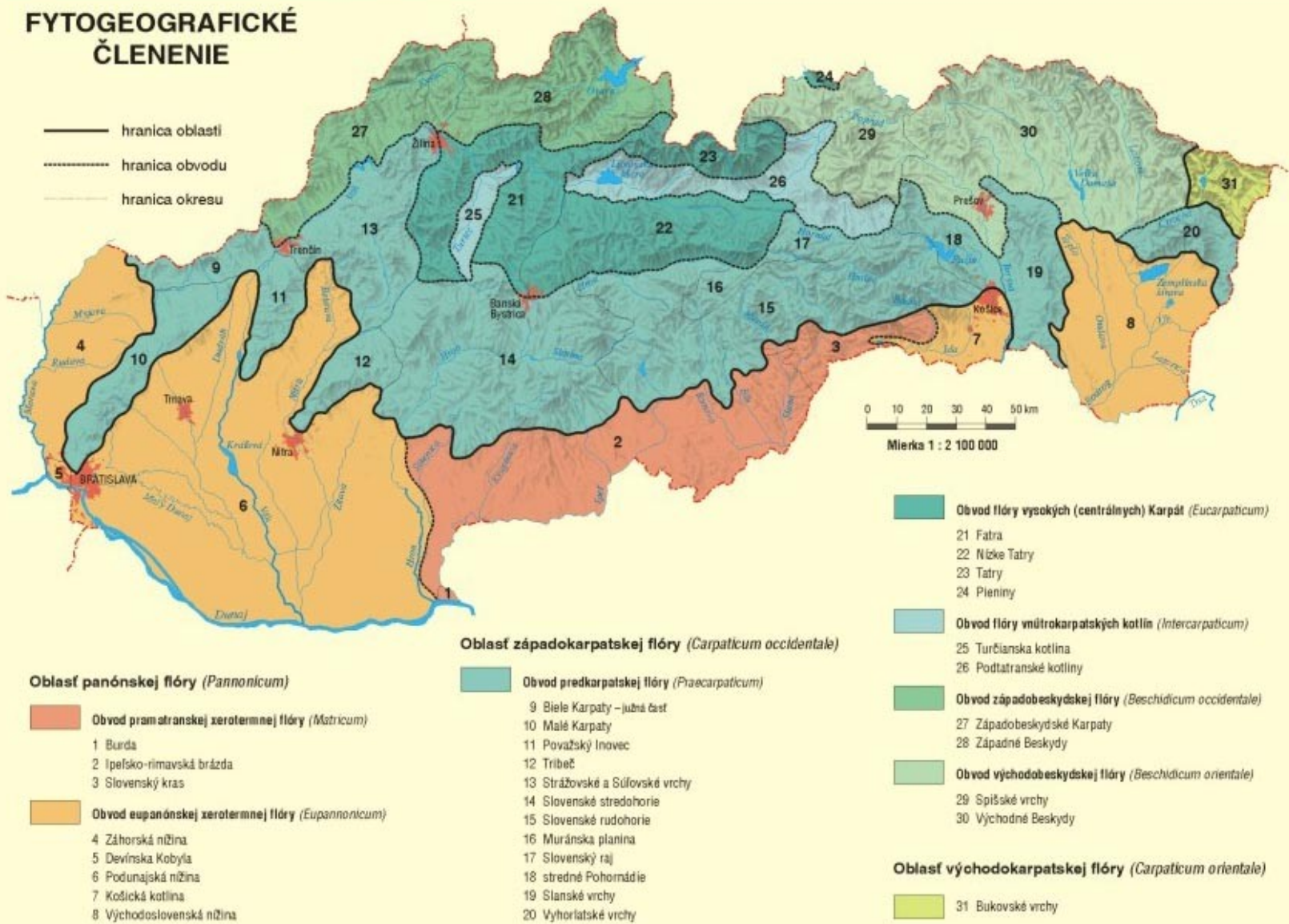
FAKTORY PROSTŘEDÍ:

- klimatické
- edafické
- biotické

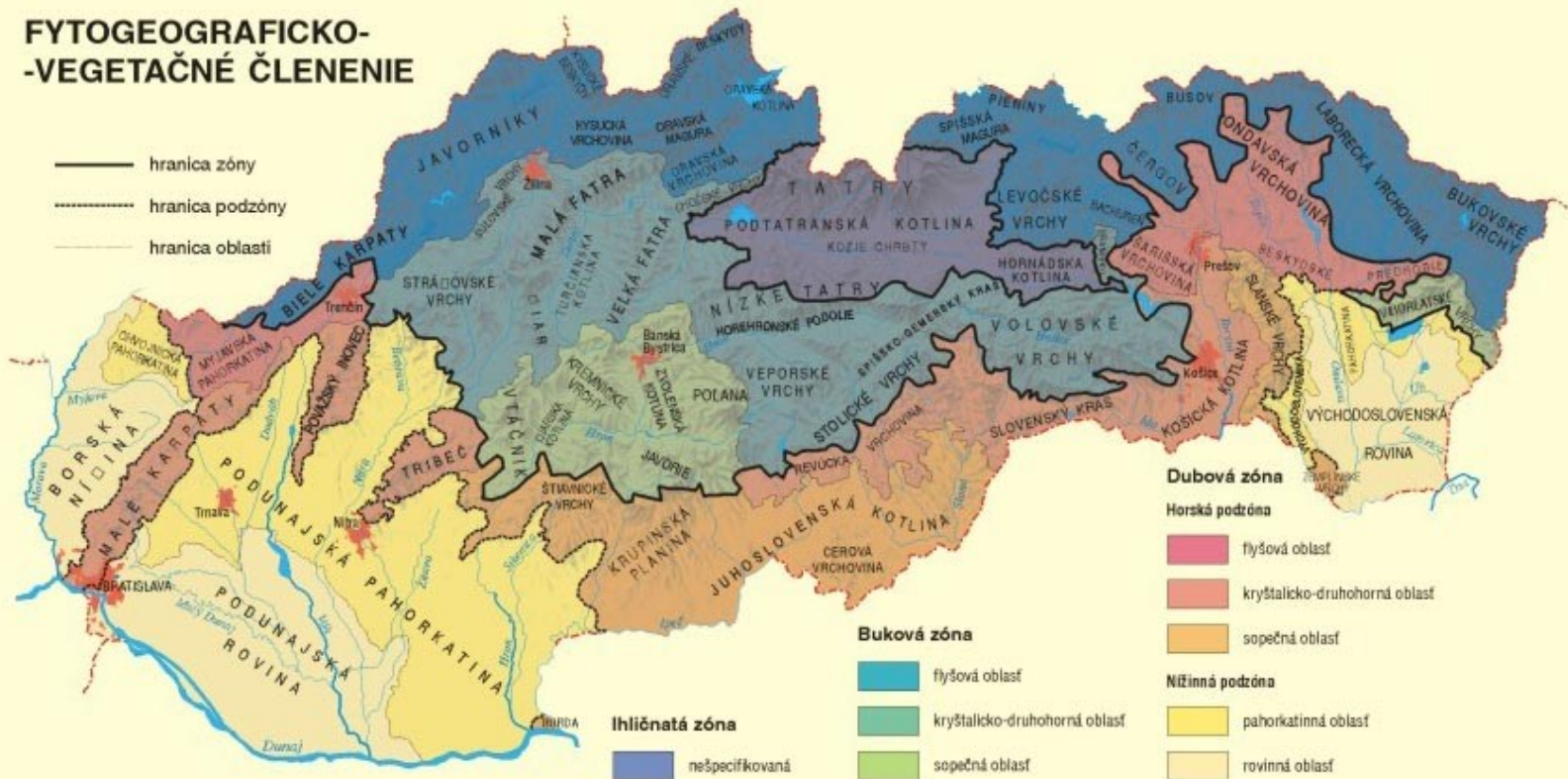
ZONACE - STUPŇOVITOST

- planární (200) lužní lesy
- kolinní (500) DB, DB-HB
- submontánní (1000) BK
- montánní (1500) SM
- subalpínský (1800) KS
- alpínský VB, byliny
- subnivální (>2300)

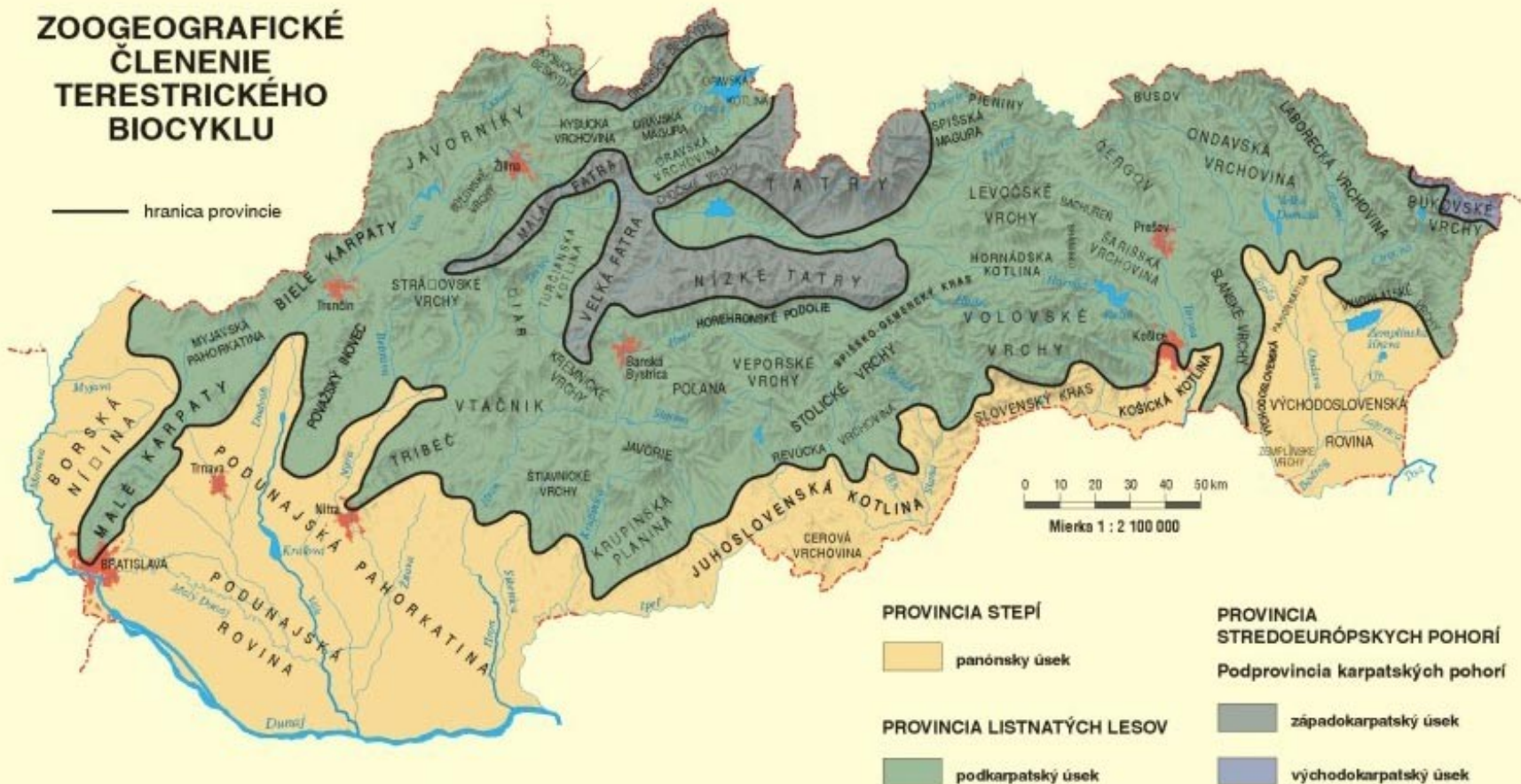
FYTOGEOGRAFICKÉ ČLENENIE

FYTOGEOGRAFICKO- -VEGETAČNÉ ČLENENIE

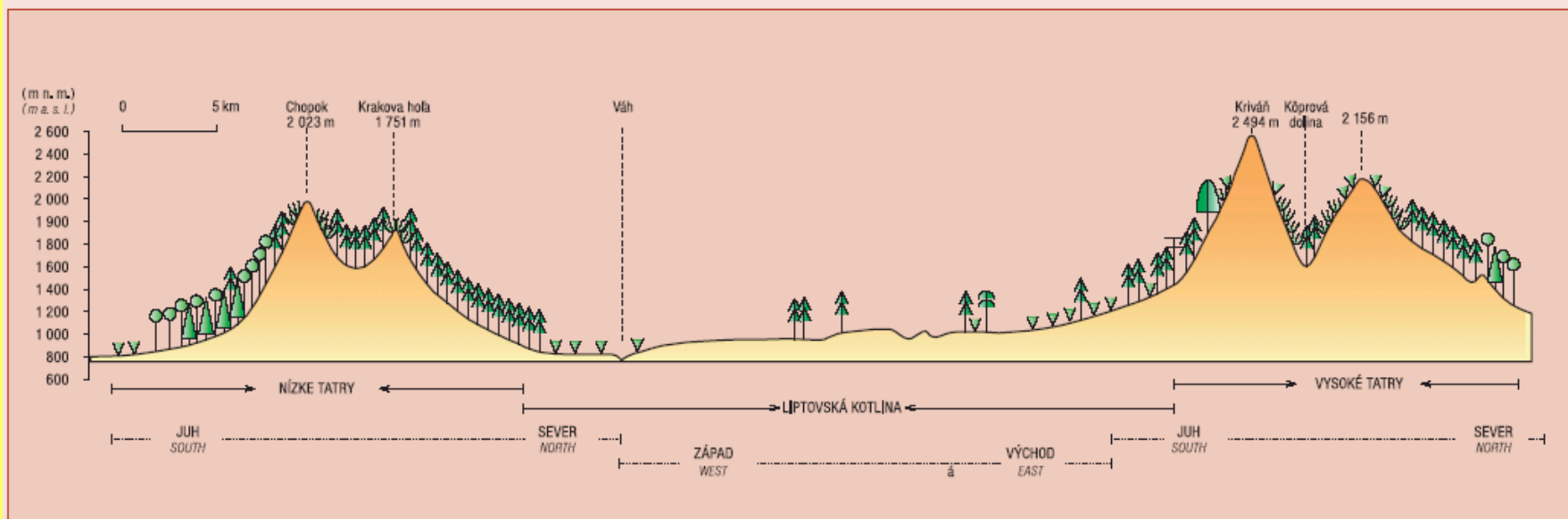
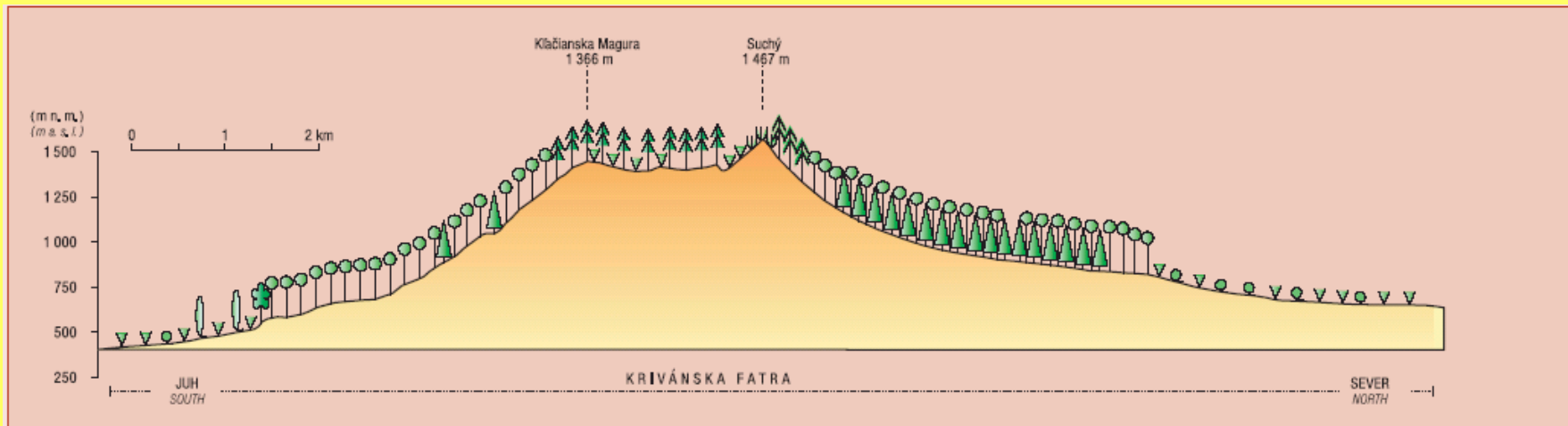
ZOOGEOGRAFICKÉ ČLENENIE TERESTRICKÉHO BIOCYKLU

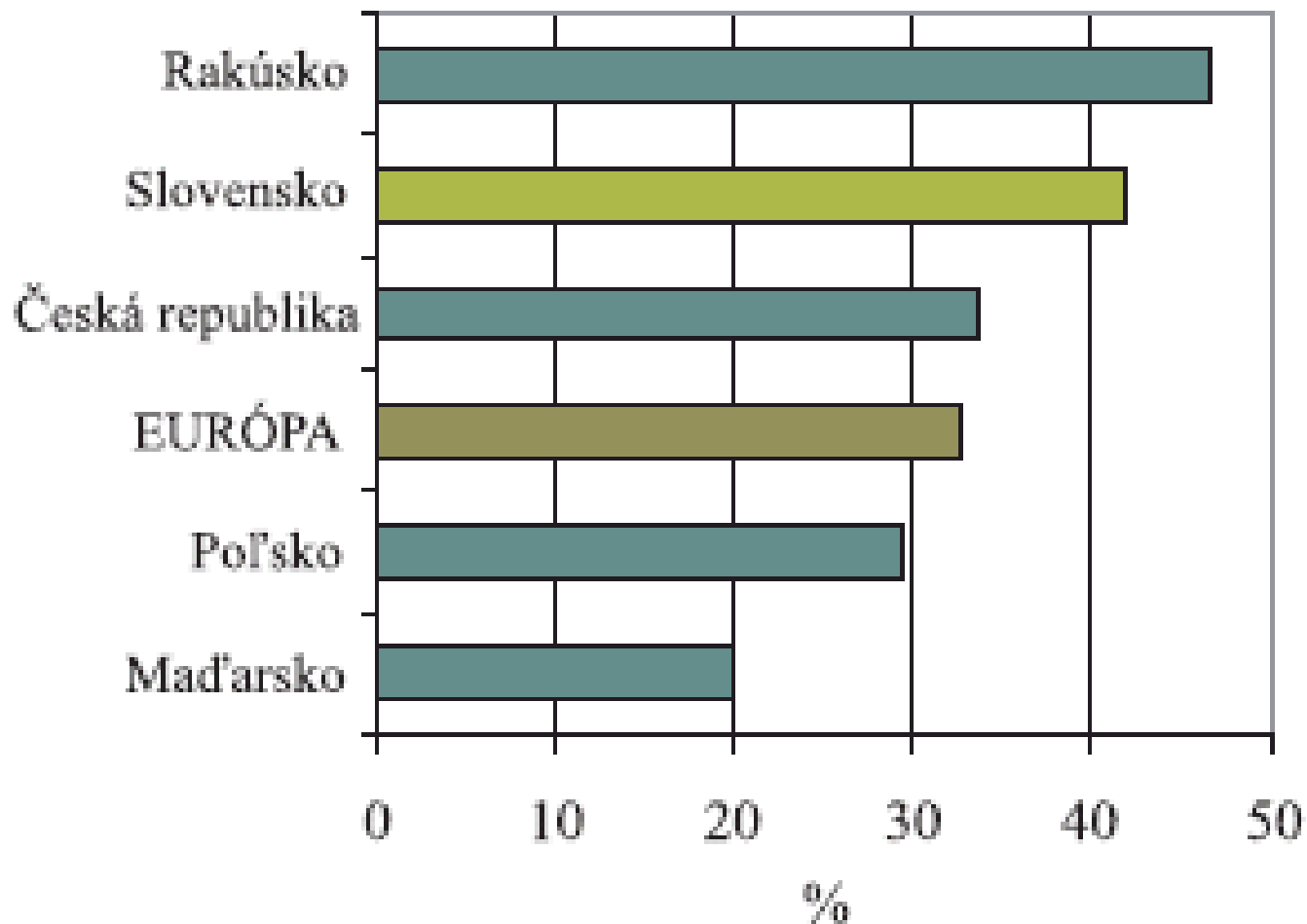
Okrem terestrického (pevninového, zemskeho) biocyklu, členime aj **limnický** (sladkovodný) **biocyklus**.
 V úmorní Baltského mora vyčleňujeme **ATLANTICKÚ PROVINCIU**, ktorá zaberá jej **popradský okres**.
 V úmorní Čierneho mora vyčleňujeme **PONTOKASPICKÚ PROVINCIU** s 3 okresmi: **hornováčsky okres**,
podunajský okres (stredoslovenská a západoslovenská časť), **potiský okres** (slanská a latorická časť).

Lesy

smrčiny	Javorníky – Levočské vrchy-s.Rudohoří
bučiny	M. Karpaty – j. Rudohoří - N. Beskydy
doubravy	jižní Slovensko, úpatí svahů
bory	Záhorská nížina
jedliny	Žiarská kotlina, vých. okraj Rudohoří
lužní lesy	dolní Morava, ramena Dunaje

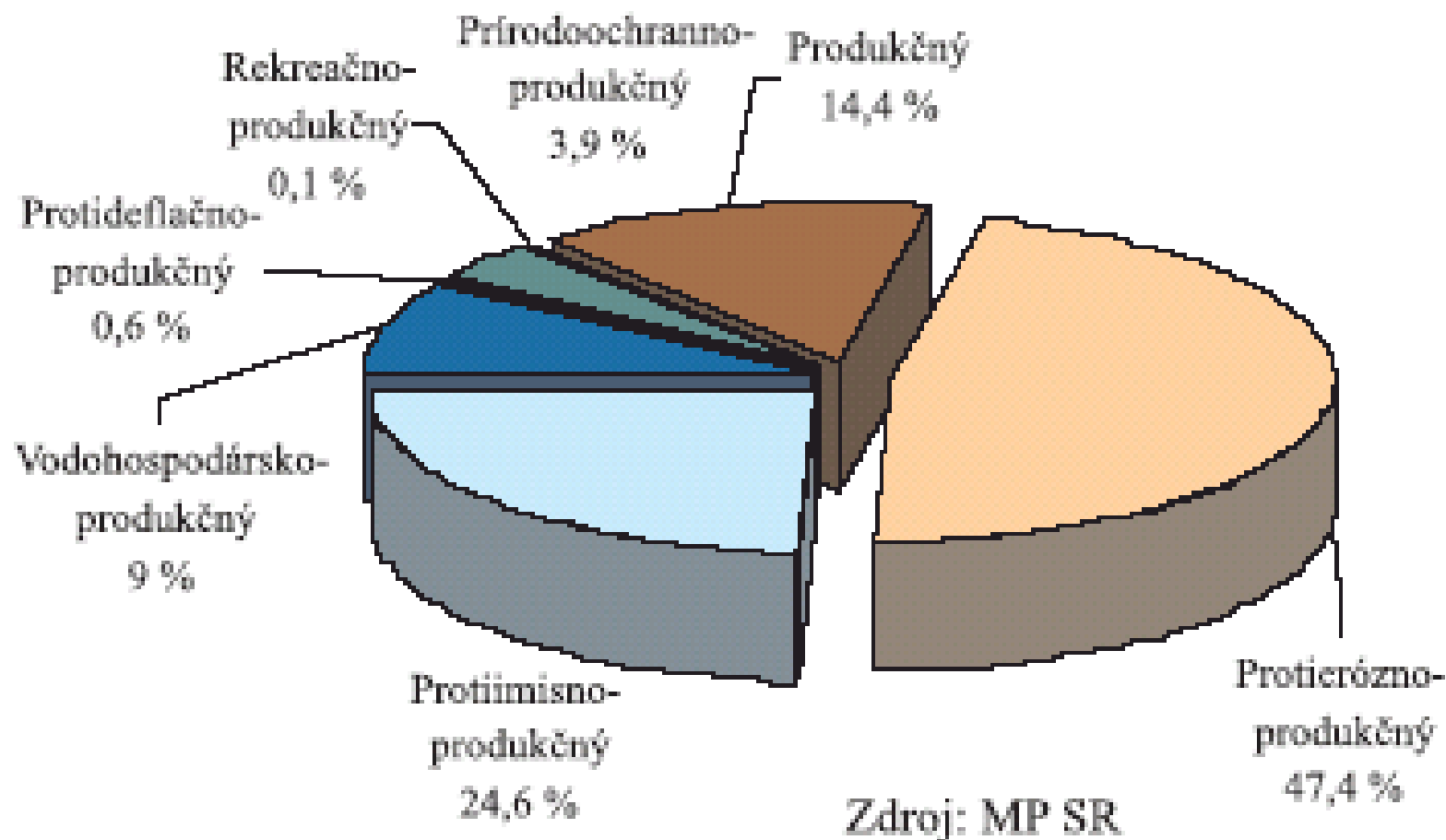
Graf 210. Porovnanie lesnatosti vybraných štátov (%)

Zdroj: Forest Resources of Europe, UN, 2000

Kategorie lesů	Plocha porostů	
	tis. ha	%
Hospodářské	1 284,5	66,6
Ochranné	324,8	16,8
Zvláštního určení	320,0	16,6
Celkem	1 929,3	100,0

Graf 213. Štruktúra funkčných typov v hospodárskych lesoch

smrek obyčajný
(*Picea abies*)

borovica lesná
(*Picea abies*)

jedľa biela
(*Abies alba*)

smrekovec opadavý
(*Larix decidua*)

šiš obyčajný
(*Taxus baccata*)

buk lesný
(*Fagus sylvatica*)

oak lesný
(*Quercus robur*)

vrbša biela
(*Salix alba*)

topol čierny
(*Populus nigra*)

javor mládečný
(*Acer platanoides*)

PREVLÁDAJÚCE
LESNÉ DREVINY

- smrek obyčajný (*Picea abies*)
- druhý rodu borovica (*Picea*)
- jedľa biela (*Abies alba*)
- buk lesný (*Fagus sylvatica*)
- druhý rodu dub (*Quercus*)
- lužné dreviny – vrbý (*Salix*),
topole (*Populus*) a
- územie bez lesnej vegetácie

Významná prítomnosť iných drevín

- K** borovica horská – kosodrevina (*Picea mugo*)
- S** smrekovec opadavý (*Larix decidua*)
- J** druhý rodu javor (*Acer*) a breza (*Ulmus*)
- J** druhý rodu jaseň (*Fraxinus*)
- H** hrab obyčajný (*Carpinus betulus*)
- B** druhý rodu breza (*Betula*)

breza vlná
(*Ulmus effusa*)

javor palatiný – ston
(*Acer campestre*)

jaseň obyčajný
(*Fraxinus excelsior*)

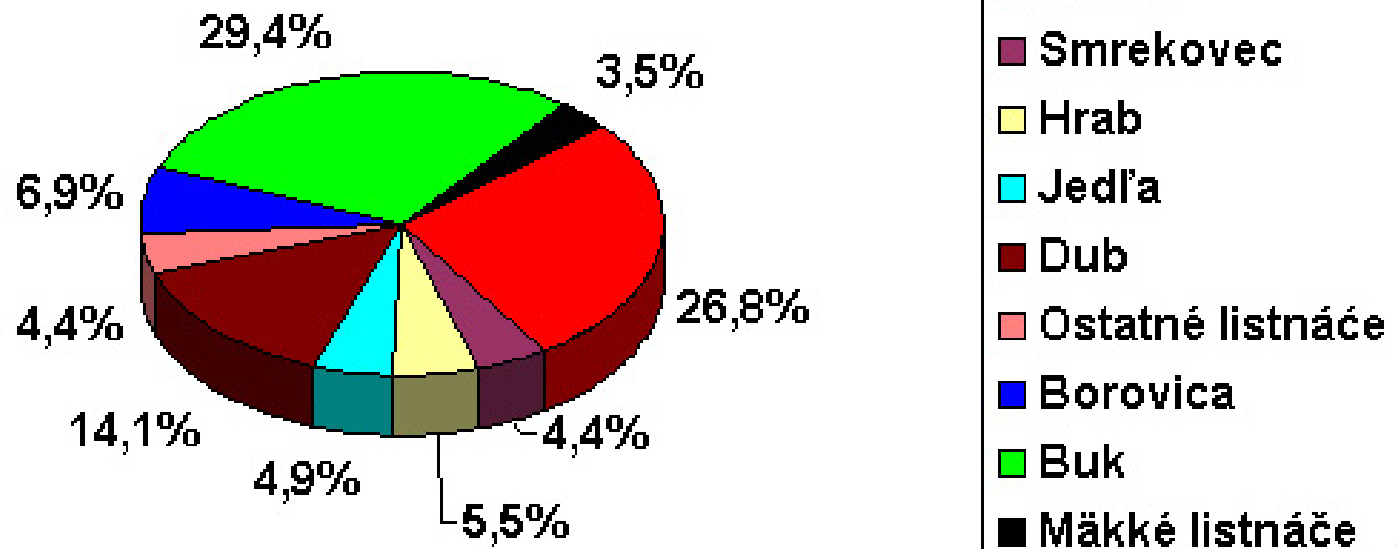

hrab obyčajný
(*Carpinus betulus*)

breza bielehá/černá
(*Betula pendula*)

Zastúpenie drevín

Podíl plošného zastoupení dřevin v lesích SR

Dřevina	podíl (%)
smrk	26,5
jedle	4,2
borovice	7,3
modřín	2,3
kosodřevina	1,0
Jehličnany celkem	41,3

Podíl plošného zastoupení dřevin v lesích SR

Dřevina	podíl (%)
dub	11,0
dub cer	2,5
buk	30,7
habr	5,7
jasan, javor	3,2
ostatní listnáče	5,6
Listnáče celkem	58,7